

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 619/2024-64

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ] zastúpených JUDr. Luciou Borákovou, advokátkou, M. R. Štefánika 820/7, Žilina proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 27Ek/379/2018 z 23. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 27Ek/379/2018 z 23. júla 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 27Ek/379/2018 z 23. júla 2024 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Banská Bystrica **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 099,80 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. októbra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu (ďalej aj „exekučný súd“) sp. zn. 27Ek/379/2018 z 23. júla 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhujú, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, ako aj priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú v pozícii povinných účastníkmi exekučného konania vedeného v prospech oprávneného PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej len „oprávnený“), súdnym exekútorom JUDr. Jozef Rišianom, Exekútorský úrad Žilina pod sp. zn. 139EX 123/18. Exekučným titulom je zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 4Zm/415/2014 z 19. marca 2015. Zmenka bola vystavená na zabezpečenie pohľadávky oprávneného zo zmluvy o revolvingovej pôžičke č. 161072-32039 uzatvorenej podľa § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka 27. novembra 2012 medzi sťažovateľkou 1 ako dlžníčkou, sťažovateľom 2 ako prístupujúcim spoludlžníkom a oprávneným ako veriteľom. Poverenie na vykonanie exekúcie bolo súdnemu exekútorovi udelené 12. marca 2018.

3. Sťažovatelia namietajú, že exekučný súd v predmetnom exekučnom konaní neskúmal neprijateľné zmluvné podmienky, ako ani právny dôvod a neprípustnosť vystavenej zmenky napriek tomu, že na tieto malo byť prihliadnuté *ex officio*. Zmluvný vzťah medzi sťažovateľmi a oprávneným je totiž podľa názoru sťažovateľov vzťahom spotrebiteľským, a to napriek tomu, že oprávnený sa snažil obísť zákon tým, že sťažovateľku 1 označil v zmluve ako podnikateľský subjekt a pohľadávku zabezpečil cez blankozmenku. Sťažovatelia poukazujú na účel poskytnutia peňažných prostriedkov označený v žiadosti sťažovateľky 1 o pôžičku, ktorým bola dovolenka.

4. Napriek uvedenému exekučný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom zamietol návrh povinných na zastavenie exekúcie z dôvodu jeho oneskoreného podania. Sťažnosť povinných proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie bola exekučným súdom zamietnutá.

5. Sťažovatelia zároveň namietajú, že v procese konania o návrhu na zastavenie exekúcie im nebolo umožnené vyjadriť sa k vyjadreniu oprávneného k ich návrhu na zastavenie exekúcie, v čom vzhládajú porušenie rovnosti strán v konaní.

II.

Vyjadrenie exekučného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľov

II.1. Vyjadrenie exekučného súdu:

6. Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 27. decembra 2024 exekučný súd v nosnom rozsahu poukazuje na princíp koncentrácie v exekučnom konaní. Uvádza, že sudca je toho názoru, že ak aplikuje princíp koncentrácie, nie je potrebné zaujímať stanovisko k spotrebiteľskému charakteru exekúcie, keďže zaujatie takéhoto stanoviska by v konečnom dôsledku nemalo žiaden význam a nemohlo by ovplyvniť výsledok rozhodnutia. Sťažovateľom vytýka, že sa vo svojej ústavnej sťažnosti aspektu koncentrácie v exekúcii vôbec nevenujú a nie je zrejma žiadna ich polemika so súdom o nemožnosti aplikácie koncentračnej zásady v danej veci.

7. Exekučný súd sa v ďalšom zaoberá vzťahom *ex officio* prístupu a koncentračnej zásade, poukazuje pritom aj na vyšetrovaciu zásadu uplatňovanú v exekučnom konaní so spotrebiteľom. Nespochybnuje povinnosť *ex officio* prieskumu v spotrebiteľských veciach, avšak uvádza, že ak exekučný súd po posúdení návrhu na vykonanie exekúcie, resp. návrhu na zastavenie exekúcie, a to už dokonalým alebo nedokonalým spôsobom, rozhodol, že exekúcia je možná, tak už nie je možné opätovne sa zaoberať skutočnosťami, ktoré majú pôvod pred „koncentračným momentom“. Z princípu povinnosti súdu *ex officio* podľa názoru exekučného súdu nevyplýva neobmedzená

povinnosť. Podľa názoru súdu môže byť *ex offio* exekúcia zastavená v druhej vykonávacej fáze len pre zistenie neodstrániteľnej procesnej podmienky alebo ak exekučný titul bol zrušený.

8. Z pohľadu exekučného súdu je absurdné a z hľadiska postulátov právneho štátu neudržateľné, aby veriteľ nemal právnu istotu ani v druhej fáze vykonávacieho konania. Poukazuje na uznesenie II. ÚS 483/2023, ktorého právne závery považuje za správne, pričom prezentuje názor o potrebe plenárneho rozhodovania ústavného súdu pre prípad, že by sa ústavný súd mal v úmysle odchyliť od skôr prezentovaného právneho názoru. Exekučný súd prezentuje názory k správnosti *de lege lata* úpravy Exekučného poriadku a jeho koncentračného princípu, ktorý podľa jeho názoru zakazuje *ex offio* súdu rozhodnúť o zastavení exekúcie, ak je už vo fáze samotnej realizácie rozhodnutia. Podľa jeho názoru racionálne a správne sa rozhodol zákonodarca za použitia čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, ako aj za použitia princípu proporcionality pomerovo princíp efektivity súdnej ochrany a princíp právnej istoty veriteľa v exekučnom konaní vo väzbe na princíp efektivity ochrany spotrebiteľa tak, že jednak zakázal možnosť podania návrhu na zastavenie exekúcie kedykoľvek a zakázal v „zásade“ súdu *ex offio* zastavovať exekúciu, ak je už vo fáze samotnej realizácie rozhodnutia.

9. Slovenská právna úprava ochrany spotrebiteľa je podľa názoru súdu v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Prezentuje požiadavku ústavnému súdu obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou skôr, ako „nasilu aplikovať C 724-22 na daný prípad“, ktorý podľa názoru súdu nemá precedenčnú aplikabilitu na daný prípad.

10. K porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy uvádza, že pokiaľ procesná situácia objektívne neumožňuje rozvinutie sporu, tak doručovanie stanovísk je podľa názoru súdu nevhodné, zbytočne predlžujúce konanie a napokon neefektívne.

11. Sumarizujúc svoju argumentáciu, exekučný súd uvádza, že sa mu nezdá, že by priestor na súd a spotrebiteľa na kontrolu spotrebiteľského práva bol malý a že by sa nedal racionálne využiť. Povinný však podľa jeho názoru musí mať „aspoň štipku zodpovednosti“ a podať návrh na zastavenie exekúcie včas. Právnu úpravu považuje za rozumnú, dostatočnú a efektívnu aj pre spotrebiteľa.

II.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

12. Podaním doručeným ústavnému súdu 10. januára 2025 sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľov vyjadrila zúčastnená osoba, oprávnený v exekučnom konaní. Poukazuje na to, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti nespochybnili dôvody a právnu argumentáciu, na základe ktorej exekučný súd dospel k záveru o oneskorenom uplatnení návrhu na zastavenie exekúcie v napádanom uznesení. Ústavná sťažnosť nesmeruje proti dôvodom napadnutého rozhodnutia, preto podľa jeho názoru ústavný súd nemá právomoc preskúmať samotnú podstatu napadnutého uznesenia. Podľa názoru zúčastnenej osoby z ústavnej sťažnosti nevyplýva, v čom postup exekučného súdu mal byť protiústavný. Súčasne poukazuje na podmienku vyčerpania všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Sťažovatelia podľa jeho názoru túto podmienku nespĺnili, pretože v konaní pred exekučným súdom nespochybnili, že návrh na zastavenie exekúcie nepodali včas, rovnako nespochybnili primárny dôvod zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie, a to oneskorenosť jeho podania. Táto ich procesná nečinnosť sa podľa názoru zúčastnenej osoby nedá napraviť v konaní o ústavnej sťažnosti. Dôvod vydania uznesenia nemôže

byť predmetom ústavného prieskumu bez toho, aby nebol porušený princíp subsidiarity ústavnej sťažnosti.

13. Zúčastnená osoba uvádza, že obsah ústavnej sťažnosti smeruje k posudzovaniu skutočností, ktoré nemohli byť predmetom preskúmania pred exekučným súdom z dôvodu preklúzie práva ich uplatniť riadne a včas počas exekučného konania.

14. Zúčastnená osoba zároveň popiera, že účelom poskytnutia peňažných prostriedkov bola dovolenka a že sťažovatelia mali postavenie spotrebiteľov. Zúčastnená osoba navrhuje nevyhovieť ústavnej sťažnosti a žiada priznať voči sťažovateľom náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.3. Replika sťažovateľov:

15. Sťažovatelia vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 7. februára 2025 trvajú na podanej ústavnej sťažnosti.

16. K stanovisku exekučného súdu uvádzajú, že ak tento poukazuje na koncentračnú zásadu, tak sa stotožňujú so záverom o tom, že vo vykonávacej fáze je napriek koncentrácii možné exekučné konanie zastaviť pre zistenie neodstrániteľnej procesnej podmienky. Argumentujú však, že touto je aj samotná neprípustnosť exekučného titulu, jeho materiálna a formálna vykonateľnosť. Zdôrazňujú, že koncentračný princíp nie je jediným nutne uplatniteľným princípom v exekučnom konaní. Exekúcia musí byť zákonná a je podľa nich očakávateľné, že na podklade návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie bude zo strany exekučného súdu vydané také poverenie, ktoré nevykazuje zrejmy rozpor so zásadou zákonnosti. Poukazujú na potrebu skúmania právnej istoty nielen na strane oprávneného, ale aj na strane povinného. Efektivita súdnej ochrany podľa sťažovateľov sa u spotrebiteľa vyžaduje a aj *de facto* očakáva, a to zvlášť, ak bola súdna ochrana už v počiatočnom štádiu nepostačujúca. Sťažovatelia sú názoru, že posúdenie spotrebiteľského charakteru vzťahu má pre posúdenie veci komplexne nezanedbateľný význam, o to viac, ak bol takýto charakter v prvotných fázach exekučného konania a aj následne pri výkone exekúcie absolútne ignorovaný. Poukazujú na pochybenie vyššieho súdneho úradníka pri vydávaní zmenkového platobného rozkazu.

17. V ďalšom uvádzajú, že absencia obrany sťažovateľov počas exekúcie nemôže znížiť ich legitímne očakávania, kedy výkon práva v rozpore s dobrými mravmi a odporujúci verejnému poriadku nesmie požívať ochranu. Podľa sťažovateľov nemôže obstať argumentácia, že zmluva uzavretá medzi sťažovateľmi a treťou osobou nemala spotrebiteľský charakter. Sťažovatelia zdôrazňujú, že vo vykonávacom konaní absentovalo preskúmanie exekučného titulu, pričom vyšetrovacia zásada podľa nich nemôže byť chápaná ako protiklad koncentračnej zásady, nakoľko sa vzájomne nevylučujú. Naproti tomu ale musia byť súladné so všeobecnými princípmi právneho štátu.

18. Sťažovatelia v ďalšom poukazujú na zásadu „právo sa nerodí z bezprávia“, z ktorej odvodzujú nemožnosť priznať oprávnenému väčšiu ochranu a viac právnej istoty. Nestotožňujú sa s tvrdením exekučného súdu, že pre zastavenie exekúcie v neskoršej vykonávacej fáze musí byť obligatórne splnená požiadavka existencie nových skutočností, ktoré nastali po márnom uplynutí lehoty podľa § 61k ods. 2 Exekučného poriadku. Zvýšenú mieru ochrany spotrebiteľa je podľa ich názoru potrebné premietnuť aj do neskoršieho štádia exekučného konania. Argumentujú, že ak by im bola

upretá možnosť domáhať sa nápravy hoci aj v neskoršom štádiu exekúcie, potom by túto ochranu bolo potrebné odoprieť aj oprávnenému, keďže jeho nárok má základ v bezpráví a v rozpore s dobrými mravmi. Sťažovatelia v závere k vyjadreniu exekučného súdu uvádzajú, že exekučné konanie na plnenie odporujúce dobrým mravom a plnenie právom nedovolené má byť žiaduce zastaviť v akejkoľvek etape výkonu exekúcie. Dôvodom, ktorý bráni vymáhateľnosti, je aj rozpor vymáhaného nároku s verejným poriadkom.

19. K vyjadreniu zúčastnenej osoby sťažovatelia uvádzajú, že nimi podaná ústavná sťažnosť má všetky náležitosti, pričom zúčastnená osoba ani neuvádza, aký konkrétny nedostatok sťažovateľom vytýka. Stanovisko prezentované zúčastnenou osobou vo vzťahu k absencii argumentácie sťažovateľov, čo sa týka oneskoreného podania návrhu na zastavenie exekúcie, nie je relevantné. Sťažovatelia namietali zamietnutie návrhu na zastavenie exekúcie bez riadneho súdneho prieskumu exekučného titulu, neprijateľných podmienok, a to pri minimálnej miere ochrany spotrebiteľa. Uvádzajú, že zúčastnená osoba sa bližšie nevyjadrila k rozsiahlym námietkam a zmluve, ktorá má spotrebiteľský charakter, táto výslovne popiera argument o účele čerpania peňažných prostriedkov na dovolenku, hoci táto skutočnosť vyplýva z predloženého dôkazu.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v celom rozsahu.

21. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že nie je ďalšou opravnou inštanciou všeobecných súdov, preto mu neprináleží preskúmať a hodnotiť správnosť záverov všeobecných súdov, pokiaľ neatakujú ústavnoprávnu rovinu. Do pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

22. Podstatnou argumentáciou sťažovateľov je námietka vedenia exekúcie na podklade exekučného titulu (zmenkového platobného rozkazu), vo vzťahu ku ktorému mal byť v priebehu exekučného konania, a to ideálne už v štádiu rozhodovania o návrhu na vykonanie exekúcie, resp. ak v tomto štádiu exekučný súd zlyhal, v akomkoľvek ďalšom priebehu exekúcie realizovaný materiálny prieskum preskúmaním neprijateľných zmluvných podmienok, keďže podľa názoru sťažovateľov medzi nimi a oprávneným ide o spotrebiteľský vzťah, z ktorého vzišiel exekučný titul.

23. V prvom rade sa ústavný súd zaoberal povahou vzťahu medzi oprávneným a sťažovateľmi. Usudzujúc na účel zmluvou poskytnutých peňažných prostriedkov sťažovateľke 1, nemožno prisvedčiť názoru prezentovanému okrem iného aj v uznesení vyššieho súdneho úradníka (bod 23), že o spotrebiteľský vzťah nejde. Preto, ak dosiaľ v exekučnej veci sťažovateľov nedošlo k vecnému prieskumu exekučného titulu vydaného na podklade spotrebiteľskej zmluvy, resp. prieskum exekučného titulu bol zrealizovaný nesprávne (z obsahu spisu je zrejmé, že vyšší súdny úradník v uznesení o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie podrobil skúmaniu vzťah medzi oprávneným a sťažovateľmi a dospel k záveru o nespotebiteľskom charaktere tohto vzťahu), je zjavné, že pri posudzovaní exekučného titulu a jeho súladu so zákonom exekučný súd pochybil a právam sťažovateľov neposkytol adekvátnu právnu ochranu.

24. Vychádzajúc z argumentácie exekučného súdu a zúčastnenej osoby, možno vyvodit', že ako relevantný pre posúdenie veci sa javí „konflikt“ v posudzovaní povinnosti *ex offo* skúmania vzťahu ako spotrebiteľského a v nadväznosti na to skúmania neprijateľných zmluvných podmienok, ktorý naráža na limity stanovené koncentráciou pri uplatňovaní procesnej obrany v exekučnom konaní spočívajúcej vo včasnom uplatňovaní dôvodov zastavenia exekúcie. Napriek tomu povinní sa návrhom na zastavenie exekúcie bránili až v podstatne neskoršej fáze exekúcie, od čoho exekučný súd a zúčastnená osoba odvodzujú neprípustnosť skúmania týchto „nových“ skutočností exekučným súdom. Exekučný súd pritom opakovane poukazuje na uznesenie sp. zn. II. ÚS 483/2023, v ktorom sa ústavný súd vyslovil za prednosť koncentrácie pred skúmaním rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu. S ohľadom na predmetné uznesenie ústavného súdu formuluje názor, podľa ktorého opozitný prístup v súdnej veci sťažovateľov by znamenal odklon v rozhodovaní ústavného súdu, kde je namieste, aby vo veci rozhodlo plénum ústavného súdu.

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje stále sa vyvíjajúcu judikatúru Súdneho dvora, ako aj európsku legislatívu a z nich plynúci princíp ochrany spotrebiteľa. Exekučný súd zrejme opomína novšie rozhodnutia ústavného súdu (napr. IV. ÚS 358/2024, IV. ÚS 371/2024) zdôrazňujúce potrebu *ex offo* prieskumu neprijateľných podmienok spotrebiteľských zmlúv, osobitne pokiaľ ide o platobný rozkaz, ako je tomu v súdnej veci. Napriek tomu, že v súdnej veci je exekučným titulom zmenkový platobný rozkaz vydaný podľa Občianskeho súdneho poriadku, miera ostražitosti voči spotrebiteľovi by mala akcentovať ešte viac, a to dôvodiac neprípustnosťou zabezpečenia právneho vzťahu medzi spotrebiteľom a veriteľom zmenkou (§ 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. decembra 2011, t. j. v čase uzatvorenia zmluvy medzi sťažovateľmi a oprávneným 27. novembra 2012).

26. Ústavný súd zastáva názor, že konajúce súdy mali pristúpiť ku skúmaniu neprijateľných zmluvných podmienok a platnosti predloženej zmenky, vychádzajúc zo záveru, že v spotrebiteľských veciach všeobecne uznávaný princíp „*vigilantibus iura scriptae sunt*“ a možno odvodiť, že na tomto princípe vybudovaný koncentračný princíp, v exekučnom konaní ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa, vychádzajúc tak zo samotnej povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, v ktorých je neinformovanosť spotrebiteľov často zneužívaná v ich neprospech, keďže len malé percento spotrebiteľov dokáže vyhodnotiť nekalú povahu zmluvnej podmienky (I. ÚS 150/2018). *Ex offo* skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok je založené najmä na posúdení jednotlivých zmluvných ustanovení s ohľadom na to, či nevytvárajú nerovnovážny stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom, pričom tu musí byť splnená podmienka súvislosti medzi vymáhaným nárokom a neprijateľnou zmluvnou podmienkou (IV. ÚS 369/2024, IV. ÚS 371/2024).

27. Napriek tomu, že ústavný súd vníma napätie medzi koncentráciou v exekučnom konaní a princípom ochrany spotrebiteľa, pokiaľ ide o skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok, tieto nie je možné podrobiť skúmaniu len na podnet včasne aktívneho spotrebiteľa. Je nepochybné, že bolo úlohou exekučného súdu uvedený aspekt preskúmať už v prvej fáze exekučného konania (§ 53 ods. 3 Exekučného poriadku). Tu však poskytnutie súdnej ochrany spotrebiteľovi, ktorý v tom čase ani nebol účastníkom exekučného konania, zlyhalo. Sťažovatelia síce mali možnosť brániť sa včas podaným návrhom na zastavenie exekúcie, avšak pasivita spotrebiteľa nemôže zhojiť

pochybenie exekučného súdu a konvalidovať vady exekučného titulu, ktorý ako osobitnú procesnú podmienku exekučného konania majú exekučné orgány povinnosť skúmať *ex officio* v celom priebehu exekučného konania. Možno dať za pravdu exekučnému súdu, že novelizáciou Exekučného poriadku (ktorého podstatná časť nadobudla účinnosť 1. apríla 2017) sa zvýšila miera zodpovednosti povinných za včasnú procesnú obranu proti nezákonne vedenej exekúcii (exekučným súdom artikulovaný princíp koncentrácie v exekučnom konaní), nemožno sa však stotožniť s exekučným súdom prioritizovaným postavením koncentračného princípu pred povinnosťou poskytnutia súdnej ochrany spotrebiteľovi. Koncentračný princíp je všeobecným východiskom a pravidlom exekučného konania a ako taký sa prirodzene vzťahuje aj na spotrebiteľa ako povinného, avšak nie je tomu tak vo všetkých aspektoch jeho potenciálnej obrany. Práve skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok je tou agendou, pri ktorej exekučné orgány nemôžu uprednostniť uplatňovanie koncentrácie a, dôvodiac jej aplikáciou, odmietnuť poskytnúť nevyhnutnú mieru súdnej ochrany spotrebiteľovi. Na uvedené osobitne reflektuje Exekučný poriadok [§ 53 ods. 3 písm. d) a e)], ktorý ukladá exekučnému súdu zaoberať sa neprijateľnými zmluvnými podmienkami *ex officio* ako prípadným dôvodom zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Ak v tomto úvodnom štádiu exekučného konania exekučný súd pochybí, je v súlade s princípom ochrany spotrebiteľa, aby sa jeho povinnosť preniesla aj do štádia exekúcie, obzvlášť, ak na potrebu skúmania neprijateľných zmluvných podmienok upozorní povinný (hoci aj v neskoršom štádiu konania). Napriek tomu si exekučný súd túto povinnosť nesplnil, resp. charakter vzťahu vyšší súdny úradník vyhodnotil nesprávne, čím došlo k porušeniu práv sťažovateľov. Intenzita predmetného pochybenia exekučného súdu dosahuje ústavnoprávnu relevanciu.

28. Ústavný súd vo svojom zjednocujúcom uznesení sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 dospel k záveru, že ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal. Uvedené rovnako platí, aj pokiaľ ide o zmenkový platobný rozkaz, pri ktorom, navyše, bola možnosť namietania proti jeho vydaniu limitovaná trojdňovou lehotou na podanie vecne odôvodnených námietok (§ 175 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

29. Vyšší súdny úradník teda nesprávne pristúpil k vyhodnocovaniu sťažovateľmi uplatnených dôvodov zastavenia exekúcie, keď odmietol vykonať materiálny prieskum exekučného titulu a neprijateľných zmluvných podmienok cez prizmu koncentrácie v exekučnom konaní. Navyše, sám poukázal na nespotebiteľský charakter vzťahu medzi oprávneným a sťažovateľmi. Zákonný sudca v rámci rozhodovania o sťažnosti túto vadu nezhojil a sám nepristúpil k vyhodnoteniu, či spotrebiteľská zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky. Naopak, prisvedčil súdnym úradníkom zvolenému prístupu v otázke koncentrácie. Závery exekučného súdu o nemožnosti skúmania vecnej stránky exekučného titulu (cítiac sa limitovaný koncentráciou v exekučnom konaní) ústavný súd konfrontoval so závermi rozsudku Súdneho dvora C-724/22, z ktorého vyplýva, že čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa v spojení so zásadou efektivity má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá z dôvodu preklúzie neumožňuje súdu rozhodujúcemu

o výkone platobného rozkazu preskúmať *ex offa* alebo na návrh spotrebiteľa prípadnú nekalú povahu podmienok obsiahnutých v zmluve o úvere uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ak takéto preskúmanie už bolo vykonané súdom v štádiu konania o platobnom rozkaze, pod podmienkou, že tento súd vo svojom rozhodnutí identifikoval podmienky, ktoré boli predmetom tohto preskúmania, uviedol, hoci aj stručne, dôvody, pre ktoré tieto podmienky neboli nekalé, a uviedol, že ak v stanovenej lehote nedôjde k uplatneniu opravných prostriedkov stanovených vnútroštátnym právom proti tomuto rozhodnutiu, spotrebiteľovi zaniká právo dovolávať sa prípadnej nekalej povahy uvedených podmienok. Závery rozsudku Súdneho dvora svedčia názoru ústavného súdu o nekonformnosti postupu exekučného súdu, ktorý prioritizoval koncentráciu v konaní pred princípom ochrany spotrebiteľa.

30. Sumarizujúc už uvedené, ústavný súd dospel k záveru, že exekučný súd nebol oprávnený odmietnuť preskúmanie exekučného titulu, ktorý bol vydaný na podklade spotrebiteľskej zmluvy, a neprijateľných zmluvných podmienok (napriek tomu, že súd dospel k záveru o nespotebiteľskom charaktere), pretože týmto rezignoval na princíp efektívnej ochrany spotrebiteľa. Uvedeným postupom došlo zo strany exekučného súdu k zásahu do práv sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

31. Sťažovatelia ďalšou časťou sťažostnej argumentácie napádajú postup exekučného súdu, ktorého nesprávnosť podľa ich názoru tkvela v nedoručení vyjadrenia oprávneného na vyjadrenie sťažovateľom, v čom vzhľadli porušenie rovnosti strán, princípu kontradiktórnosti, a tým porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Uvádzajú, že vzhľadom na procesný postup exekučného súdu sa k tvrdeniam a dôkazným návrhom oprávneného mohli vyjadriť až v rámci konania o sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, pričom podľa ich názoru mali dostať priestor na vyjadrenie ešte pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka. K sťažovateľmi artikulovaným dôvodom porušenia princípu kontradiktórnosti sa ústavný súd stotožňuje s argumentáciou, ktorú poskytol exekučný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktoré sa javí ako konzistentné, nasledujúce exekučným súdom zvolený, hoci nesprávne, procesný prístup k rozhodovaniu o návrhu na zastavenie exekúcie (uplatnenie koncentračného princípu bez skúmania neprijateľných podmienok spotrebiteľskej zmluvy). S ohľadom na uvedené v tejto časti nevzhladol dôvody na vyslovenie porušenia sťažovateľom namietaného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

32. Ústavný súd s ohľadom na už uvedené zrušil napadnuté uznesenie exekučného súdu a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Po vrátení veci exekučný súd bude povinný opätovne rozhodnúť o sťažnosti podanej sťažovateľmi proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie a prihliadnuť pritom na povinnosť *ex offa* skúmať charakter vzťahu medzi sťažovateľmi a oprávneným a v tejto súvislosti aj na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve.

IV.

Náhrada trov konania

33. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

34. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania pred ústavným súdom z titulu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pozostávajúcu z odmeny advokáta za tri úkony právnej služby. Za dva úkony uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) patrí odmena dvakrát 343,25 eur a dvakrát režijný paušál 13,73 eur; za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 (replika sťažovateľov) patrí odmena v sume 371 eur a režijný paušál v sume 14,84 eur. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania 1 099,80 eur (bod 3 výroku nálezu).

35. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

36. Zúčastnenej osobe ústavný súd náhradu trov konania nepriznal. Podľa § 73 ods. 2 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú zúčastnenej osobe, uhrádza zúčastnená osoba. Keďže podľa § 73 ods. 2 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú zúčastnenej osobe, uhrádza zúčastnená osoba, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa návrhom zúčastnenej osoby na náhradu trov, ktoré jej v konaní pred ústavným súdom vznikli (I. ÚS 247/2019). Náhradu trov konania pred ústavným súdom zákon priznáva len účastníkovi konania, preto návrhu zúčastnenej osoby na náhradu trov konania ústavný súd nevyhovel.

37. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu